

УДК 657.44:336.67:658.15
DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2022-41-21>

Степаненко О. І.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана*

Stepanenko Oksana

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at the Department of Accounting and Consulting
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman*

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ «ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ», ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ

Анотація. В контексті сучасних наукових досліджень проаналізовано економічну та облікову природу категорії «фінансові результати». Виділено підходи до розуміння фінансових результатів діяльності підприємства, окреслено його якісні характеристики. Результати дослідження показали, що фінансовий результат є різницею між отриманими доходами та понесеними витратами, а його формою вираження виступає прибуток (або збиток, або нульовий результат). Розглянуто пропозиції науковців щодо побудови класифікації фінансових результатів. Обґрунтовано доцільність їх використання в обліковій практиці підприємств. Розглянуто альтернативний підхід до групування фінансових результатів з виділенням класифікаційної ознаки: фінансові результати від реалізації об'єктів обліку. Доведено, що запропонований критерій класифікації є змістовним, інформативним та дає можливість поглибити систему аналітичного обліку.

Ключові слова: фінансові результати, якісні характеристики, класифікація, економічна теорія, бухгалтерський облік, наукові дослідження.

Вступ та постановка проблеми. Ефективність управлінських рішень залежить від наявності достовірної інформації про діяльність підприємства, і особливо про позитивний фінансовий результат. Він є вагомим показником, оскільки завдяки його величині підприємство здатне розширювати свою потужність, матеріально зацікавлювати персонал, виплачувати дивіденди. Для держави кінцевим фінансовим результатом господарюючих суб'єктів є податок на прибуток; для власників, інвесторів – розподілена на їх користь частина чистого прибутку. В умовах розширення світового економічного простору, виникнення нових викликів і можливостей ринку посилюється значення саме фінансових результатів: отриманого прибутку чи понесеного збитку.

В реаліях сьогодення предметом дослідження багатьох науковців в сфері економічної теорії, бухгалтерського обліку були і залишаються економічна природа й класифікація фінансових результатів. Практичне втілення наукових здобутків українських вчених нададуть змогу ефективніше розв'язувати завдання менеджменту. Адже, успішне керівництво та інвестування неможливе без достовірної інформації, а її може забезпечити лише вдало організований обліковий процес, який ґрунтується на прогресивному практичному досвіді та глибокому аналітичному дослідженні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Кінцеві результати діяльності підприємства впливають не тільки на його економічне становище, а й на рівень суспільного виробництва та споживання загалом. Одним із найважливіших об'єктів бухгалтерського спостереження є фінансовий результат, що виражається прибутком або збитком. Провідні науковці в сфері економіки, обліку, аналізу, аудиту, менеджменту в своїх дослідженнях вагоме місце приділяють вивченню фінансових результатів діяльності підприємства.

Облікові проблеми фінансових результатів є предметом особливої уваги економічної науки. Дослідженням сутності фінансових результатів, прибутку, збитку, обґрунтуванням їх класифікаційних ознак, методики формування й обліку, порядку здійснення контрольних та аналітичних процедур займалися такі українські науковці: Бабіч В.В., Білик М.Д., Будько О.В., Власова Н.О., Гуцаленко Л.В., Задорожний З-М.В., Кузь В.І., Леженко Л.І., Левицька С.О., Ловінська Л.Г., Осадча О.О., Павелко О.В., Сич Д.М., Якименко М.В.

Ефективне ведення обліку фінансових результатів, який здатний забезпечити достовірне відображення операцій та формування надійної інформації щодо них, залежить від якісно розробленого понятійного (категоріального) апарату. Проте підходи до визначення змісту, суті

даного поняття є різними як за тлумаченням так і за ступенем деталізації.

Метою статті є аналітичний огляд наукових робіт, в яких розглядалися теоретичні та практичні питання економіки та управління підприємством, бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту, контролю результатів діяльності; узагальнення сучасних підходів до економічної сутності фінансових результатів, їх класифікації.

Результати дослідження. Фінансові результати відіграють важливу роль в оцінці діяльності підприємства. Це обумовлено тим, що вони є головним джерелом надходження додаткових коштів в оборот, яке дозволяє розширити обсяги виробничого й комерційного бізнес-процесів, не залучаючи банківські кредити, забезпечуючи тим самим значно вищу ефективність господарської діяльності. Аналітичний огляд історії розвитку сутності категорії «фінансові результати» засвідчило незавершеність і певну суперечність щодо її трактування як з економічної сторони так і зі сторони фінансового менеджменту (табл. 1).

З економічної сторони найбільш повно та обґрунтовано *фінансовий результат* трактується Ворониною О.О., який розглядається як «якісна характеристика фінансово-господарської діяльності підприємства, яка в цілому характеризує результат економічних відносин підприємства та зокрема відображає значущість і сталість розвитку підприємства (з погляду отриманого доходу), впливовість на його фінансово-господарську діяльність чинників зовнішнього середовища (з погляду структури та обсягів витрат) і кількісно узагальнюється у вигляді прибутків (збитків), зміни власного капіталу, його окремих складових частин» [5]. Дана інтерпретація категорії «*фінансовий результат*» є найбільш актуальною та відповідає реаліям сьогодення, а саме:

1) вона поєднує в собі різноманітні визначення фінансового результату з погляду економіки та окремих складових бухгалтерського обліку;

2) автором враховано зміни активних частин формування фінансового результату (доходів та витрат), поєднано їх із структурними елементами доходів, витрат і власного капіталу, які задіяні у формуванні та розпорядженні фінансовими результатами, що охоплює всі види діяльності підприємства (операційну, фінансову, інвестиційну);

3) науковцем виділено найсуттєвіші складові, які впливають на формування фінансових результатів – отримані доходи та понесені витрати.

Якщо розглядати сутність фінансових результатів з позиції бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту, то вона дещо відрізняється від економічного трактування. Це пов'язано з тим, що результати діяльності, які відображаються у фінансовій звітності, залежать від нормативно-правового регулювання їх обліку, і відповідно, виходити за рамки законодавства не має можливості. За останнє десятиріччя за спеціальністю 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)» захищено більше двадцяти дисертацій в яких об'єктом дослідження виступали фінансові результати. Майже кожен із дослідників серед винесених положень наукової новизни зазначає питання щодо уточнення категоріального апарату в частині фінансових результатів та їх класифікації, при цьому класифікаційні ознаки виділяються як для потреб бухгалтерського обліку так і для потреб управління. Розглянемо найбільш цікаві, науково й практично обґрунтовані погляди вітчизняних науковців, які зробили вагомий внесок в розвиток бухгалтерського обліку.

З метою усунення неоднозначності трактування терміну «фінансові результати» у сфері економіки, фінансів, обліку Шипіна С.Б. пропонує розглядати його з урахуванням впливу економічного, податкового та управлінського підходів на облікове відображення господарських операцій. Автор зазначає, що *фінансові результати* – це «результат господарської діяльності, що є різницею від порівняння доходів і витрат підприємства за вираховуван-

Таблиця 1

Трактування сутності категорії «фінансові результати» в дисертаціях українських науковців захищених за спеціальностями 08.00.04 та 08.00.08

№ з/п	Автор, тема дисертації (рік захисту)	Інтерпретація терміну «фінансові результати»
08.00.04 – Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)		
1	Есманова Л.І. Управління фінансовими результатами сільськогосподарських підприємств (2009)	<i>Фінансовий результат підприємства (з економічної точки зору)</i> – різниця між тим, що одержало підприємство за виконану господарську операцію, або декілька операцій і тим, що фактично витратило на них у процесі виробничо-господарської діяльності з метою забезпечення економічної вигоди, а також використання цієї позитивної різниці протягом операційного циклу та в разі виникнення надзвичайних подій [1]
2	Семерунь Л.В. Ефективність управління фінансовими результатами торговельних підприємств (2011)	<i>Фінансові результати діяльності підприємства</i> – система взаємопов'язаних фінансових показників, що визначаються поетапно як різниця між доходами і витратами, які узагальнюють підсумки різних напрямів діяльності та характеризують абсолютну ефективність господарювання підприємства [2]
3	Скалюк Р.В. Економічний механізм управління фінансовими результатами господарської діяльності промислових підприємств (2012)	<i>Фінансовий результат господарської діяльності підприємства</i> – підсумковий показник ефективності господарської діяльності, що відображає загальну величину економічних вигод отриманих (втрачених) підприємством, можливість забезпечення прибутковості та економічного розвитку підприємства [3]
08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит		
4	Білик Т.О. Фінансові результати діяльності малих підприємств: оцінка і прогнозування (2009)	<i>Фінансові результати підприємства</i> – прибуток або збиток суб'єкта господарювання, що визначається як різниця між сукупними доходами та витратами підприємства і за позитивного його результату представляє додаткову вартість, виступає одним із джерел фінансування подальшого розвитку та поточної діяльності підприємства, основним критерієм оцінки її ефективності [4]

Джерело: згруповано за інформацією [1-4]

ням суми податків, що визначається за визначений період в цілому або за видами діяльності, та узагальнюється у вигляді показників (прибутку (збитку))» [6]. З позиції науковця наведене трактування здійснене з метою: 1) удосконалення нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку в частині уточнення понятійного апарату; 2) підвищення інформаційного забезпечення системи управління підприємством через однозначне їх розуміння; 3) створення основи для удосконалення методики обліку фінансових результатів.

Ратушна О.П. розглядає фінансові результати з позиції економічного, бухгалтерського та управлінського підходів, яке інтерпретує як «бухгалтерську категорію, що формується на основі порівняння доходів і витрат звітного періоду для визначення похідних величин (прибуток, збиток, нульовий результат), які характеризують результативність діяльності підприємства» [7]. В даному тлумаченні автор чітко відображає зміст, суть і форму прояву фінансових результатів, оскільки дана категорія виступає узагальнюючою та за результатом якої визначаються показники результативності суб'єкта господарювання.

Скрипник М.Є. надає авторське бачення сутності фінансових результатів, та зазначає, що «*фінансовий результат* як облікова категорія визначається у вигляді співвідношення між доходами і витратами або приростом (зменшенням) власного капіталу, генерованим у процесі діяльності підприємства за звітний період (за винятком зміни капіталу за рахунок внесків або вилучення власниками)» [8]. На думку автора, запропоноване визначення більш повно розкриває сутність результатів діяльності, їх особливості як об'єкта обліку з метою упорядкування та однозначного розуміння бухгалтерської термінології для цілей управління підприємством.

Проведений аналіз категоріального апарату в економічній теорії, фінансах, менеджменті, бухгалтерському обліку свідчить, що підходи до розуміння категорії «фінансові результати» залежить від багатьох факторів,

а саме: 1) суспільно-політичного устрою країни; 2) предмета та рівня розвитку науки; 3) положень нормативно-правових документів певного історичного етапу країни. Але не дивлячись на розбіжності в тлумаченні терміну «фінансові результати» в кожній його інтерпретації прослідковується одна спільна думка – результат діяльності підприємства залежить від величини отриманих доходів та понесених витрат, а узагальнюючим показником від їх порівняння є прибуток (або збиток, або нульовий результат). На рис. 1 наведено обліково-економічну характеристику фінансового результату та підходи до його розуміння, які виділено при проведенні даного дослідження.

Важливе місце в системі бухгалтерського обліку відводиться групуванню однорідних об'єктів за певними класифікаційними ознаками. Класифікація як наука лежить в основі будь-якої теорії, вона необхідна для побудови загальних підходів у вивченні бізнес-процесів. Для фінансових результатів як об'єкта обліку, в першу чергу, потрібно знайти його види, які мають бути впорядковані за певними принципами. І це стає можливим за умови побудови логічних і обґрунтованих класифікаційних рядів. Класифікація є методом пізнання об'єкту, що вивчається: чим більше ознак класифікації, тим вища міра їх вивчення, і це сприяє підвищенню ефективності управління.

Відсутність єдиного, узагальненого підходу до класифікації фінансових результатів негативно відбивається на достовірності, зрозумілості та аналітичності бухгалтерської інформації. В контексті сучасних наукових досліджень слід відзначити два підходи до виділення критеріїв класифікації результатів діяльності, які доповнивши один одного дадуть ефективну класифікаційну модель, яку доцільно адаптувати в бухгалтерську практику підприємств. Через розробку класифікаційної матриці як основи організації бухгалтерського обліку формування фінансових результатів, Шипіна С.Б. [6] групує їх в розрізі господарських операцій (формування та визнання,

Рис. 1. Якісні характеристики фінансових результатів та сучасні підходи до тлумачення їх сутності

Джерело: побудовано автором за результатами проведеного дослідження

використання, розподілу), при цьому деталізовано виділяє критерії класифікації (табл. 2). З іншої сторони, Гавриленко О.Є. [9] пропонує нові класифікаційні ознаки, які зорієнтовані на відображення можливостей та ступеня задоволення інформаційних потреб користувачів (табл. 2).

Такий підхід до класифікації фінансових результатів є багатограним, науково обґрунтованим, а його практичне використання сприятиме розширенню аналітичності облікової інформації. Зміст класифікації повинні визначати не ті, хто її складає, а ті, для кого вона складена. Відповідно, це дасть можливість створити методологічну основу та забезпечити менеджмент повною, достовірною й деталізованою інформацією.

В системі бухгалтерського обліку (з позиції рахунків обліку) існує три види фінансових результатів: 1) результат операційної діяльності; 2) результат фінансових операцій; 3) результат іншої діяльності. Якщо розглядати об'єкти обліку з позиції їх реалізації (продажу), то в ході цього процесу виникають взаємопов'язані доходи та витрати. При їх співставленні будуть утворюватись фінансові результати у вигляді прибутку (збитку) від про-

дажу відповідного активу. Для підвищення аналітичності інформації про кінцеві результати, які виникають в процесі реалізації пропонується їх класифікувати через призму об'єктів обліку, які підлягали продажу (табл. 3).

Запропонований підхід до групування фінансових результатів, які виникають при реалізації об'єктів обліку забезпечить формування якісного інформаційного підґрунтя для системи управління підприємством, що буде сприяти підвищенню ефективності діяльності та зростанню конкурентоспроможності. Виділення фінансових результатів від реалізації дасть можливість аналізувати сильні та слабкі сторони цього процесу.

Висновки. Фінансові результати підприємства є плінним показником, який змінюється під дією зовнішніх та внутрішніх факторів. Зі сторони зовнішніх факторів на величину результатів діяльності впливають: економічна нестабільність в державі та світі; цінова політика на паливо, енергію; система оподаткування; порушення договірних зобов'язань з боку контрагентів; інвестиційна та кредитна політика. До внутрішніх факторів відносяться:

Таблиця 2

Критерії класифікації фінансових результатів в контексті наукових досліджень

Автор, тема дисертації (рік захисту)	Класифікаційні ознаки (пропозиції науковця)	Мета класифікації
Шипіна С.Б. [6] Бухгалтерський облік і контроль фінансових результатів: теоретико-методичний аспект (2013)	за видами діяльності	Підвищення точності, достовірності та оперативності отримання бухгалтерської інформації
	за характером (напрямами) використання	
	за звітним періодом формування показників	
	за показниками фінансової звітності (відповідно до методики розрахунку)	
	за елементами, які встановлюють взаємозв'язок між бухгалтерським і податковим обліком	
	класифікація рахунків	
	за розподілом прибутку в звітному періоді	
	за елементами, які регулюють розмір кінцевого фінансового результату	
	за способами розкриття додаткової інформації	
	за джерелами формування	
	за відповідністю плану	
	за значення підсумкового результату господарювання	
Гавриленко О.Є. [9] Облік і внутрішній контроль фінансових результатів на підприємствах міського транспорту (2019)	за порядком відображення в різних формах звітності	Підвищення інформативності даних про формування фінансових результатів для управлінських цілей
	за методом формування	
	за значенням для різних груп користувачів	
	за результатом контролю	

Джерело: побудовано за інформацією [6; 9]

Таблиця 3

Класифікація фінансових результатів на етапах процесу реалізації об'єктів обліку

Класифікаційна ознака	Деталізація фінансових результатів	Мета класифікації
Фінансові результати від реалізації об'єктів обліку	результат від реалізації готової продукції	Поглиблення системи аналітичного обліку фінансових результатів, їх ідентифікація з позиції реалізації конкретних об'єктів обліку, створення передумов для задоволення управлінських потреб підприємства
	результат від реалізації товарів	
	результат від реалізації виконаних робіт	
	результат від реалізації наданих послуг	
	результат від реалізації необоротних активів та груп вибуття, які утримуються для продажу (в розрізі об'єктів: основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів)	
	результат від реалізації виробничих запасів	
	результат від купівлі-продажу іноземної валюти	
результат від реалізації фінансових інвестицій		

Джерело: авторська розробка

1) облікова політика підприємства (в частині визнання, оцінки доходів і витрат як складових фінансового результату);

2) обсяг і якість реалізованої готової продукції (товарів, робіт, послуг) як основа чистого доходу від реалізації, їх рівень собівартості;

3) система ціноутворення, маркетингова діяльність, якість менеджменту підприємства.

За результатами проведеного дослідження слід зазначити, що в сучасному розумінні економічної теорії позитивний фінансовий результат є головною метою та основним стимулом розвитку підприємницької діяльності. Він є показником, що характеризує винагороду підприємця за здійснення нововведення та зазнаний ризик. Фінансовий результат є основним джерелом притоку додаткових коштів на підприємство, характеризується постійним оновленням, що забезпечує позитивну динаміку грошо-

вих потоків та є основою постійного нарощення обсягів діяльності.

Отже, здійснення підприємницької діяльності, – в першу чергу, це процес прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо використання матеріальних, трудових, фінансових ресурсів. Кожне рішення базується як на зовнішніх, так і на внутрішніх факторах, альтернативних можливостях вибору та стратегічних цілях розвитку підприємства. Відповідно, формування фінансових результатів є невід'ємною частиною загальної системи господарювання, яка пов'язана з прийняттям рішень щодо отримання саме позитивного результату у вигляді прибутку. Ефективне формування фінансових результатів являє собою такий варіант прийняття рішень щодо генерування доходів та оптимізації витрат, який даватиме можливість підвищити ефективність діяльності підприємства в цілому.

Список використаних джерел:

1. Есманова Л.І. Управління фінансовими результатами сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Суми, 2009. 19 с.
2. Семерунь Л.В. Ефективність управління фінансовими результатами торговельних підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Донецьк, 2011. 22 с.
3. Скалюк Р.В. Економічний механізм управління фінансовими результатами господарської діяльності промислових підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Хмельницький, 2012. 25 с.
4. Білик Т.О. Фінансові результати діяльності малих підприємств: оцінка і прогнозування : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Київ, 2009. 24 с.
5. Вороніна О.О. Управління фінансовим результатом промислового підприємства : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Харків, 2009. 23 с.
6. Шипіна С.Б. Бухгалтерський облік і контроль фінансових результатів: теоретико-методичний аспект : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Житомир, 2013. 23 с.
7. Ратушна О.П. Облік і аналіз фінансових результатів: методика та організація : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2013. 18 с.
8. Скрипник М.Є. Облік і аналіз фінансових результатів в управлінні виробничим підприємством : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2014. 26 с.
9. Гавриленко О.Є. Облік і внутрішній контроль фінансових результатів на підприємствах міського транспорту : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Одеса, 2019. 21 с.

References:

1. Esmanova L.I. (2009) *Upravlinnja finansovymy rezul'tatamy sil's'koghospodars'kykh pidpryjemstv* [Management of financial results of agricultural enterprises] (PhD Thesis), Sumy.
2. Semerunj L.V. (2011) *Efektivnistj upravlinnja finansovymy rezul'tatamy torghovel'nykh pidpryjemstv* [Effective management of financial results of commercial enterprises] (PhD Thesis), Donetsk.
3. Skaliuk R.V. (2012) *Ekonomichniy mekhanizm upravlinnja finansovymy rezul'tatamy hospodarskoi diialnosti promyslovykh pidpryjemstv* [Economic mechanism for managing the financial results of economic activity of industrial enterprises] (PhD Thesis), Khmelnytskyi.
4. Bilyk T.O. (2009) *Finansovi rezultaty diialnosti malykh pidpryjemstv: otsinka i prohnozuvannia* [Financial results of small enterprises: evaluation and forecasting] (PhD Thesis), Kyiv.
5. Voronina O.O. (2009) *Upravlinnja finansovym rezul'tatom promyslovoho pidpryemstva* [Management of financial results of an industrial enterprise] (PhD Thesis), Kharkiv.
6. Shypina S.B. (2013) *Bukhhalterskyi oblik i kontrol finansovykh rezultativ: teoretyko-metodychnyi aspekt* [Accounting and control of financial results: theoretical and methodological aspect] (PhD Thesis), Zhytomyr.
7. Ratushna O.P. (2013) *Oblik i analiz finansovykh rezultativ: metodyka ta orhanizatsiia* [Accounting and analysis of financial results: methodology and organization] (PhD Thesis), Kyiv.
8. Skrypnyk M.Ye. (2014) *Oblik i analiz finansovykh rezultativ v upravlinni vyrobnychym pidpryemstvom* [Accounting and analysis of financial results in the management of a manufacturing enterprise] (PhD Thesis), Kyiv.
9. Havrylenko O.Ye. (2019) *Oblik i vnutrishnii kontrol finansovykh rezultativ na pidpryemstvakh miskoho transportu* [Accounting and internal control of financial results at public transport enterprises] (PhD Thesis), Odesa.

INTERPRETATION OF THE ACCOUNTING AND ECONOMIC CATEGORY «FINANCIAL RESULTS», THEIR CLASSIFICATION

Summary. The financial result is the final expression of the business processes of the enterprise: supply, production, sales, for the implementation of which requires constant capital of the owners. In the context of modern scientific research, the economic and accounting nature of the category «financial results» is analyzed. Approaches to understanding the financial results of the enterprise are highlighted, its qualitative characteristics are outlined. The results of the study showed that the financial result is the difference between income and expenses incurred, and its form of expression is profit (or loss, or zero result). From the standpoint of economic

theory, accounting, analysis, the financial result is characterized as: 1) a criterion for assessing the absolute efficiency of the enterprise; 2) the criterion of profitability, efficiency and economic stability; 3) the result of economic relations of the enterprise and its sustainable development; 4) the source of increase (decrease) in the market value of the enterprise; 5) source of funding for production, commercial and social development of the enterprise. The proposals of scientists to build a classification of financial results are considered. The expediency of their use in the accounting practice of enterprises is substantiated. An alternative approach to the grouping of financial results with the allocation of a classification feature: financial results from the sale of accounting objects. It is proved that the proposed classification criterion is meaningful, informative and allows to deepen the system of analytical accounting. The results of the study showed that the value of financial results can change under the influence of external and internal factors. The factors of the external environment include: economic instability in the state and the world; pricing policy for fuel, energy; taxation system; breach of contractual obligations by counterparties. Internal factors are: 1) the accounting policy of the enterprise; 2) the volume and quality of sold finished products (goods, works, services); 3) pricing system, marketing activities, quality of enterprise management. It is proved that the effective formation of financial results depends on making informed decisions about revenue generation and cost optimization, which will improve the efficiency of the enterprise as a whole.

Key words: financial results, qualitative characteristics, classification, economic theory, accounting, scientific research.